

ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกร  
ตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง จังหวัดราชบุรี

The Farmers Satisfaction toward the Career Development Project  
in Accordance with the Needs for Drought Alleviation of the  
Community, Ratchaburi Province

เอนก จันทร์เครือ<sup>1</sup> และ กิ่งกนก ขวลิทธำรง<sup>2</sup>

Anek Chankreua and Kingkanonok Chawalitthomrong

---

<sup>1</sup> นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์  
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

<sup>2</sup> อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์  
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง จังหวัดราชบุรี 2) เปรียบเทียบความแตกต่างความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง ตามปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกร และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้งกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้งจังหวัดราชบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 350 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test ค่า F-test และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) โดยกำหนดนัยสำคัญไว้ที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง จังหวัดราชบุรี ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.78) 2) ในการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประเภทของการทำการเกษตร และโครงการที่ได้รับความช่วยเหลือต่างกันมีความพึงพอใจต่อโครงการพัฒนาอาชีพตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน และ 3) ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้งไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้งจังหวัดราชบุรี

**คำสำคัญ :** ความพึงพอใจของเกษตรกร, โครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง จังหวัดราชบุรี

## Abstract

The objectives of this research were to 1) to study the level of the satisfaction of the farmers participating in the Career Development Project in Accordance with the Needs for Drought Alleviation of the Community, Ratchaburi Province, 2) to compare the satisfaction of farmers participating in Career Development Project in Accordance with the Needs for Drought Alleviation of the Community, Ratchaburi Province, classified by personal factors, and 3) to study the relationship between farmers' knowledge about the Career Development Project in Accordance with the Needs for Drought Alleviation of the Community and the satisfaction of the farmers participating in Career Development Project in Accordance with the Needs for Drought Alleviation of the Community, Ratchaburi Province.

The samples used in this study were 350 farmers who participated in the Project by using questionnaire as a research tool. The obtained data were computer program. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and Pearson Correlation with the significance level at.05.

The research found that the overall satisfaction of the farmers toward the Career Development Project in Accordance with the Needs for Drought Alleviation of the Community, Ratchaburi Province was at high level (mean 3.78). The hypothesis testing, the research found that people who were different in gender, age, marital status, educational level, types of farming and assistance from the project, satisfied toward the Career Development Project in Accordance with the Needs for Drought Alleviation of Community, Ratchaburi Province differently. Meanwhile, the farmers' knowledge about the Career Development Project in Accordance with the Needs for Drought Alleviation of the

Community, Ratchaburi Province was not related to the satisfaction of the farmers toward the participation in the Career Development Project in Accordance with the Needs for Drought Alleviation of the Community, Ratchaburi Province.

**Keywords:** The Farmers Satisfaction, the Career Development Project in Accordance with the Needs for Drought Alleviation of the community, Ratchaburi Province.

## บทนำ

ปัญหาภัยแล้งเป็นภัยธรรมชาติที่นำมาซึ่งความเสียหายทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตรที่ต้องพึ่งพาแหล่งน้ำจากธรรมชาติ อีกทั้งประเทศไทยเป็นประเทศที่ส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตรที่สำคัญในตลาดโลก ภัยแล้งจึงมีผลกระทบโดยตรงต่อการลดลงของผลผลิตทางการเกษตรของไทย และมีผลกระทบทางอ้อม ได้แก่ การอพยพทั้งที่ตันทนุ่และการละทิ้งที่อยู่อาศัยไปหางานทำในเมือง ซึ่งเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าได้ก่อให้เกิดปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมตามมา ปัญหาภัยแล้งจึงจัดเป็นปัญหาสำคัญของชาติ กรมชลประทานในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงได้มีการประเมินสถานการณ์ภัยแล้งในปี พ.ศ. 2558 จากปริมาณน้ำต้นทุนที่มีการเก็บกักใน 33 เขื่อนหลักและอ่างต่าง ๆ ทั่วประเทศ รวมทั้งปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมาน้อยกว่าค่าเฉลี่ยทำให้หลายพื้นที่จะต้องประสบปัญหาภัยแล้งทั้งในและนอกเขตชลประทาน จึงทำให้มีจำนวนปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนโดยเฉพาะการประกอบอาชีพด้านการเกษตรเพาะปลูกพืชผลต่าง ๆ รวมทั้งด้านการอุปโภคและบริโภคของประชาชนทั่วไป จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดภาวะความแห้งแล้งอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกษตรกรในพื้นที่ต่าง ๆ ไม่สามารถทำการเพาะปลูกพืชสวน พืชไร่ และการทำนาได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อไม่สามารถปลูกพืชผลและทำนาได้ประชาชนจึงเกิดภาวะการว่างงานและขาดรายได้เลี้ยงดูตนเองและครอบครัว จึงกล่าวได้ว่าปัญหาภัยแล้งอาจทำให้ประสิทธิภาพการผลิตลดลง เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจระดับจุลภาค และส่งผลถึงเศรษฐกิจระดับมหภาคเช่นเดียวกัน จากสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อมีปัญหาก็มีภัยแล้ง รัฐบาลแก้ไขปัญหาก็ในรูปแบบโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการสร้างรายได้และพัฒนาการเกษตรแก่ชุมชนเพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้ง โครงการบริหารจัดการน้ำต่อสู่วิกฤตภัยแล้ง โครงการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาก็มีภัยแล้ง โครงการพระราชดำริแก้ปัญหาก็มีภัยแล้ง และโครงการแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง เป็นต้น เพื่อบรรเทาปัญหาดังกล่าว คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2558 เห็นชอบโครงการบูรณาการมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบภัยแล้ง และโครงการจัดทำแผน

ชุมชนเพื่อแก้ไขวิกฤตภัยแล้งปี พ.ศ. 2558/59 ซึ่งโครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง จังหวัดราชบุรี จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ให้เกษตรกรได้รับการดูแลและสร้างแรงจูงใจจากภาครัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง 2) เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ และสร้างแหล่งอาหารในชุมชนเพื่อให้เกษตรกรสามารถดำรงชีพ อยู่ได้ในช่วงฤดูแล้ง 3) สร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิต และ 4) เกษตรที่ได้รับภัยแล้งทั้งในพื้นที่ทั้งในและนอกพื้นที่เขตชลประทานสามารถดำรงชีพอยู่ได้ในช่วงวิกฤตภัยแล้ง โดยเริ่มดำเนินการในปี 2559

จังหวัดราชบุรีซึ่งเป็นจังหวัดที่ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการประกาศให้เป็นเขตความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ภัยแล้ง) หนึ่งในสี่จังหวัดของภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดลพบุรี ราชบุรี ชัยนาท ประจวบคีรีขันธ์ ได้รับนโยบายและโครงการดังกล่าวมาปฏิบัติใน 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอโพธาราม อำเภอปากท่อ อำเภอจอมบึง อำเภอวัดเพลง อำเภอสวนผึ้ง และอำเภอบ้านคา มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 1,665 ราย (สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี, 2559) โดยทางจังหวัดราชบุรีได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเบื้องต้นในการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจังหวัดราชบุรี ได้รับการอนุมัติโครงการตามแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง ตามมาตราที่ 4 กรณีปลูกพืชใช้น้ำน้อย และภาคการเกษตรอื่นและอาชีพนอกภาคการเกษตร และได้จัดทำโครงการย่อยตามความต้องการของเกษตรกร จำนวน 28 โครงการ งบประมาณ 15,855,101 บาท (สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี, 2559) โดยต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ ปริมาณน้ำ วิถีชีวิตเกษตรกร สภาพภูมิสังคม และแผนการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (zoning) ซึ่งจะมีผู้แทนจากหลากหลายภาคส่วนจะดำเนินการลงไปสำรวจความต้องการของชุมชน นอกจากนี้ยังมีการสำรวจข้อมูลแหล่งน้ำและข้อมูลทางการตลาดอีกด้วย โดยมีหลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการ คือ เกษตรกรต้องสมัครใจ เป็นความต้องการของชุมชนโดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมและได้รับความเห็นชอบจากชุมชน โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและเหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม ต้องดำเนินการโดยกลุ่ม/

องค์กรเกษตรกรในชุมชน ที่หน่วยงานราชการให้การสนับสนุน เป็นโครงการที่ชุมชนสามารถดูแลรักษา และใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง เป็นโครงการต่อยอดเดิมที่มีการดำเนินการแล้วได้ผล เป็นต้น

เนื่องจากโครงการตามแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้งปี พ.ศ. 2558/59 ถือได้ว่าเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการมุ่งบริการสาธารณะ เพื่อการตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยเน้นการน้อมนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง “ระเบิดจากข้างใน” ที่ทรงให้ประชาชน เป็นผู้คิด ตัดสินใจ และทำด้วยตนเอง มาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งอย่างเหมาะสมกับพื้นที่และยั่งยืน กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของชุมชนและเกษตรกรในการแก้ไขปัญหาและการวางแผนการผลิตด้วยตนเอง ด้วยการ คิดเอง ทำเอง สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการ เพื่อให้ชุมชนและเกษตรกร สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในช่วงวิกฤตภัยแล้งแต่ในกระบวนการของนโยบายดังกล่าว จากการดำเนินการ

ที่ยังขาดขั้นตอนสำคัญเรื่องของการประเมินผลโครงการเพื่อประเมินผลความสำเร็จของโครงการ เพื่อให้การกำหนดนโยบายในครั้งต่อไปนั้น สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น

จากการดำเนินงานมาตั้งแต่ปี 2559 จังหวัดราชบุรี ยังไม่มีการประเมินผลความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการดังกล่าว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการตามแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง จังหวัดราชบุรี โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะ อันจะเป็นประโยชน์ต่อจังหวัดราชบุรี ในการนำผลการวิจัยที่ได้รับไปประกอบการพิจารณาผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาและผลลัพธ์ที่เกิดจากงานวิจัยอันสะท้อนความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือจากโครงการ เพื่อสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในครั้งต่อไปตรงประเด็นยิ่งขึ้น สอดคล้องกับสาเหตุและเหตุผลความต้องการของประชาชนมากขึ้น อันเป็นหลักของนโยบายสาธารณะ ที่มุ่งสู่การตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรม เพื่อให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีตามจุดมุ่งหมายของรัฐบาลที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการ  
พัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง จังหวัด  
ราชบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้า  
ร่วมโครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัย  
แล้ง ตามปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการ  
พัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้งกับความ  
พึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความ  
ต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้งจังหวัดราชบุรี

## วิธีวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ พ.ศ.  
2558/2559 จำนวนทั้งหมด 1,665 คน โดยใช้สูตรของ Yamane ในการคำนวณหา  
ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (วิลเลจ รัฐฉัตรานนท์, 2556: 139) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน  
350 คน

### ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ  
สมรส ระดับการศึกษา ประเภทของการทำการเกษตร โครงการที่ได้รับความ  
ช่วยเหลือ และความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการตามพัฒนา  
อาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง



ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการ  
แผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง จังหวัด  
ราชบุรี ได้แก่ 1. การให้บริการอย่างเสมอภาค 2. การให้บริการที่ตรงเวลา 3. การ  
ให้บริการอย่างเพียงพอ 4. การให้บริการอย่างต่อเนื่องและ 5. การให้บริการอย่าง  
ก้าวหน้า

### เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจาก  
การศึกษาทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็น  
แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรสระดับ  
การศึกษา ประเภทของการทำการเกษตร โครงการที่ได้รับความช่วยเหลือ ส่วนที่ 2  
เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในโครงการแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกร  
ตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง และส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม  
ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการ  
ของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง จังหวัดราชบุรี ในด้าน 1) การให้บริการอย่างเสมอภาค  
2) การให้บริการที่ตรงเวลา 3) การให้บริการอย่างเพียงพอ 4) การให้บริการอย่าง  
ต่อเนื่อง และ 5) การให้บริการอย่างก้าวหน้า

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง  
ขึ้นไปเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง  
หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตาม  
จุดประสงค์ของการวิจัยหรือไม่ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น เพื่อ  
ดำเนินการในขั้นต่อไป

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปทำ  
การทดสอบ (try-out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่ทำการศึกษา  
ในพื้นที่อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี จำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบสอบถามที่  
ได้มาวิเคราะห์ เพื่อความเชื่อมั่นเป็นรายข้อและรายด้าน โดยใช้วิธีการของ  
Cronbach (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 125)

2.1 การทดสอบความรู้ความเข้าใจในโครงการพัฒนาอาชีพ  
เกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง มีค่าความเชื่อมั่น = 0.900

2.2 ความพึงพอใจต่อการให้บริการอย่างเสมอภาค มีค่าความเชื่อมั่น  
= 0.821

2.3 ความพึงพอใจต่อการให้บริการที่ตรงเวลา มีค่าความเชื่อมั่น  
= 0.827

2.4 ความพึงพอใจต่อการให้บริการอย่างเพียงพอ มีค่าความเชื่อมั่น  
= 0.812

2.5 ความพึงพอใจต่อการให้บริการอย่างต่อเนื่อง มีค่าความเชื่อมั่น  
= 0.808

2.6 ความพึงพอใจต่อการให้บริการอย่างก้าวหน้า มีค่าความเชื่อมั่น  
= 0.892

2.6 ความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านภาพรวม มีค่าความเชื่อมั่น  
= 0.867

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการ  
พัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง จังหวัด  
ราชบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยทำการแจก  
แบบสอบถามโดยตรงให้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 คน ที่เป็นเกษตรกรที่เข้าร่วม  
โครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง  
จังหวัดราชบุรี และชี้แจงรายละเอียดในการตอบแบบสอบถามและรับแบบสอบถาม  
กลับคืนด้วยตัวเอง

การประมวลผลข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีขั้นตอนดังนี้ การ  
เก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถาม  
หลังจากนั้นก็ดำเนินการบันทึกข้อมูลที่ป้อนรหัสลงในแบบบันทึกข้อมูล และเครื่อง  
คอมพิวเตอร์ตามลำดับ การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป  
ทางสถิติ การประมวลผลข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการ  
พัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง จังหวัด  
ราชบุรี ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาทั้งหมดมา  
วิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ  
และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1. ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย  
(mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ใช้สำหรับอธิบาย  
เปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และเพื่อแสดงการกระจายของข้อมูล 2.  
ค่า t-test และ One-way ANOVA ใช้วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลที่ตัวแปร  
สามารถจำแนกเป็น 2 กลุ่ม และ 3 กลุ่มขึ้นไป 3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสถิติค่า  
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่อใช้ทดสอบค่า  
ความสัมพันธ์กัน

### ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วม  
โครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง  
จังหวัดราชบุรี โดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 350 คน ผู้วิจัยได้  
ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

#### ข้อมูลส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีสถานภาพ  
สมรส และจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่ปลูกพืชผักสวนครัว และ  
เข้าร่วมโครงการด้านเศรษฐกิจพอเพียง รายละเอียดตารางที่ 1

**ตารางที่ 1** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

| (n =350)                       |            |        |
|--------------------------------|------------|--------|
| ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
| <b>เพศ</b>                     |            |        |
| ชาย                            | 193        | 55.1   |
| หญิง                           | 157        | 44.9   |
| <b>อายุ</b>                    |            |        |
| ต่ำกว่า 30 ปี                  | 23         | 6.6    |
| 31 – 40 ปี                     | 117        | 33.4   |
| 41 – 50 ปี                     | 139        | 39.7   |
| 51 – 60 ปี                     | 39         | 11.1   |
| 61 ปีขึ้นไป                    | 32         | 9.2    |
| <b>สถานภาพการสมรส</b>          |            |        |
| โสด                            | 110        | 31.4   |
| สมรส                           | 219        | 62.6   |
| หม้าย/หย่าร้าง                 | 21         | 6.0    |
| <b>ระดับการศึกษา</b>           |            |        |
| ประถมศึกษา                     | 25         | 7.1    |
| มัธยมศึกษาตอนต้น               | 107        | 30.6   |
| มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.       | 86         | 24.6   |
| ปวส. / อนุปริญญา               | 63         | 18.0   |
| ปริญญาตรี                      | 59         | 16.8   |
| สูงกว่าปริญญาตรี               | 10         | 2.9    |

ตารางที่ 1 (ต่อ)

| (n =350)                           |            |        |
|------------------------------------|------------|--------|
| ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม     | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
| ประเภทของการทำการเกษตร             |            |        |
| ปลูกพืชสวน                         | 76         | 21.7   |
| ปลูกพืชหมุนเวียน                   | 85         | 24.3   |
| ปศุสัตว์                           | 16         | 4.6    |
| ปลูกพืชไร่                         | 26         | 7.4    |
| ปลูกพืชผักสวนครัว                  | 130        | 37.1   |
| ประมง                              | 17         | 4.9    |
| โครงการที่ได้รับความช่วยเหลือ      |            |        |
| ด้านการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร | 17         | 4.8    |
| ของชุมชน                           |            |        |
| ด้านการผลิตทางการเกษตรและการ       | 63         | 18.0   |
| แปรรูปผลผลิตการเกษตร               |            |        |
| ด้านการปรับปรุงส่งเสริมศักยภาพการ  | 58         | 16.6   |
| เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต            |            |        |
| ด้านการจัดการเพื่อลดความสูญเสีย    | 28         | 8.0    |
| ผลผลิตทางการเกษตร                  |            |        |
| ด้านเศรษฐกิจพอเพียง                | 81         | 23.1   |
| ด้านการพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้    | 80         | 22.9   |
| ด้านอาชีพนอกภาคการเกษตร            | 23         | 6.6    |

## **ความรู้ความเข้าใจในโครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของ ชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง**

ความรู้ความเข้าใจในโครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุดในเรื่อง หน่วยงานภาคการเกษตรเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานโครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง รองลงมาคือ โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และแหล่งอาหารในหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อให้เกษตรกรสามารถดำรงชีพอยู่ได้ในช่วงฤดูแล้ง โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง เน้นขอความร่วมมือเกษตรกรลดการสูบน้ำในพื้นที่ชุมชน และมีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุดในเรื่อง ความเสียหายจากปัญหาภัยแล้ง มักเกิดขึ้นกับพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัดราชบุรีโดยเฉพาะพื้นที่ปลูกไม้ผล

## **ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกรตาม ความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง จังหวัดราชบุรี**

ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง จังหวัดราชบุรี ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อยพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในการให้บริการอย่างก้าวหน้า รองลงมาคือ ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ด้านการให้บริการที่ตรงเวลา และด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง รายละเอียดตารางที่ 2

**ตารางที่ 2** ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจต่อโครงการ  
แผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง จังหวัด  
ราชบุรีภาพรวม

| ความพึงพอใจภาพรวม              | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับความพึงพอใจ |
|--------------------------------|-----------|------|------------------|
| ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค   | 3.83      | 0.70 | มาก              |
| ด้านการให้บริการที่ตรงเวลา     | 3.68      | 0.67 | มาก              |
| ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ   | 3.87      | 0.66 | มาก              |
| ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง | 3.56      | 0.86 | ปานกลาง          |
| ด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า  | 3.96      | 0.79 | มาก              |
| รวมเฉลี่ย                      | 3.78      | 0.43 | มาก              |

**การทดสอบสมมติฐาน**

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้งจังหวัดราชบุรี เพื่อจะได้ทราบว่าตัวแปรอิสระใดบ้าง ที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจแตกต่างกัน สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ดังกล่าว ได้แก่ ค่า  $t - test$  ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ ซึ่งจำแนกเป็น 2 กลุ่ม และค่า  $F - test$  ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระ ซึ่งจำแนกเป็น 3 กลุ่มขึ้นไป และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งปรากฏผลการทดสอบสมมติฐาน ตารางที่ 3

### ตารางที่ 3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

| ตัวแปรอิสระ                                         | ระดับ    | ผลการทดสอบ |              |
|-----------------------------------------------------|----------|------------|--------------|
|                                                     | นัยสำคัญ | เป็นไปตาม  | ไม่เป็นไปตาม |
|                                                     | Sig.     | สมมติฐาน   | สมมติฐาน     |
| 1. เพศ                                              | 0.023*   | ✓          | -            |
| 2. อายุ                                             | 0.012*   | ✓          | -            |
| 3. สถานภาพการสมรส                                   | 0.001*   | ✓          | -            |
| 4. ระดับการศึกษา                                    | 0.037*   | ✓          | -            |
| 5. ประเภทของการทำการเกษตร                           | 0.000*   | ✓          | -            |
| 6. โครงการที่ได้รับความช่วยเหลือ                    | 0.000*   | ✓          | -            |
| 7. ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร<br>เกี่ยวกับโครงการฯ | 0.328    | -          | ✓            |

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

### อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้าร่วมโครงการ  
แผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง จังหวัด  
ราชบุรี ครั้งนี้ ผู้ศึกษาสามารถวิจารณ์ผลของการวิจัย ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจในโครงการแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความ  
ต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง  
โดยมีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุดในเรื่อง หน่วยงานภาคการเกษตรเป็น  
หน่วยงานหลักในการดำเนินงานโครงการแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความ  
ต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง และมีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุดในเรื่อง  
ความเสียหายจากปัญหาภัยแล้ง มักเกิดขึ้นกับพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัดราชบุรีโดยเฉพาะ



พื้นที่ปลูกไม้ผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมโครงการอาจได้รับฟังการชี้แจงทำความเข้าใจกับโครงการยังไม่ทั่วถึงและครอบคลุมกับกิจกรรมที่ให้ความช่วยเหลือ อีกทั้งเป็นโครงการที่ให้ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนจากรัฐบาลต้องมีการอนุมัติโครงการให้ทันช่วงฤดูกาลผลิต และความต้องการของชุมชนส่งผลให้การทำงานทุกอย่างค่อนข้างรวดเร็วและกระทันหัน

2. ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง จังหวัดราชบุรี ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค และด้านการให้บริการที่ตรงเวลา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่ให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรในชุมชนเพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้นในชุมชน เป็นโครงการที่รัฐบาลให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยแล้ง และให้การช่วยเหลือแก่เกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนในชุมชนอย่างทั่วถึงส่งผลให้เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร วัฒนอดุลกิจ (2548) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากการรับรู้การประเมินคุณภาพของการบริการอันเป็นสิ่งที่ผู้รับบริการคาดหวังว่าจะได้รับจากการให้บริการ โดยที่ความพึงพอใจของผู้รับบริการจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 2 ด้าน ได้แก่ การรับรู้คุณภาพของผลิตภัณฑ์บริการ และการรับรู้คุณภาพของการนำเสนอบริการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐริธา สมทิพย์ (2548) ศึกษาเรื่องเจตคติ ความคาดหวัง ความพึงพอใจ และความรู้ความเข้าใจสิทธิประโยชน์ของผู้รับบริการในโครงการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โรงพยาบาลชุมชนโซน 4 จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านความคาดหวังและความพึงพอใจ ผู้รับบริการมีอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอติภรณ์ เต็มแต้ม (2550) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรในการแก้ไขปัญหภัยแล้งในเขตอำเภอขุขันธ์ จังหวัดจันทบุรี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในการแก้ไขปัญหภัยแล้งในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ปัจจัยการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้น้ำ ปัจจัยด้าน

เศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐ และปัจจัยด้านสังคมในทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อโครงการให้ความช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ตำบลผาเลือด องค์การบริหารส่วนตำบลผาเลือด อำเภอท่าปลา จังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็ค่อนข้างมาก เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่า เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีภารกิจจำนวนมากในการให้บริการกับเกษตรกรเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งทั้ง 7 อำเภอ จึงให้บริการอย่างต่อเนื่องถึงพื้นที่ บางครั้งอาจจะไม่สม่ำเสมอ แต่ก็ยังให้บริการทางโทรศัพท์ และช่องทางการสื่อสารอื่น ๆ

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้งจังหวัดราชบุรี พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประเภทของการทำการเกษตร และโครงการที่ได้รับความช่วยเหลือต่างกันมีความพึงพอใจต่อโครงการแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้งจังหวัดราชบุรีแตกต่างกัน เนื่องจากปัจจัยส่วนบุคคลเหล่านั้นไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอิทธิภณ เต็มแต้ม (2550) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา เป็นปัจจัยที่ผลต่อความพึงพอใจของเกษตรกรในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของฐิตินันท์ อุดมสุข (2556) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ประสภภัยพิบัติ ต่อคุณภาพการให้ความช่วยเหลือของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดตราด พบว่า เพศต่างกัน มีความพึงพอใจของผู้ประสภภัยพิบัติต่อคุณภาพการให้ความช่วยเหลือของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดตราดแตกต่างกัน

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1. ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในเรื่อง เจ้าหน้าที่มีการชี้แจงให้กับกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจน ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ควรมีการชี้แจงโครงการให้กับเกษตรกรในชุมชนโดยการจัดเวทีชุมชน หรือเรียกประชุม เพื่อแจ้งให้เกษตรกรผู้ร่วมโครงการได้รับทราบและรับรู้เกี่ยวกับวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมโครงการ วิธีการดำเนินงานโครงการ เพื่อให้เกษตรกรได้มีส่วนร่วมเข้าร่วมโครงการได้อย่างทั่วถึงทั้งชุมชน

2. ด้านการให้บริการที่ตรงเวลา ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในเรื่อง ในการนัดหมายตรวจสอบข้อมูลพื้นที่เจ้าหน้าที่มีความตรงต่อเวลา ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบข้อมูลพื้นที่ ควรมีการนัดหมายเกษตรกรในการตรวจสอบข้อมูลพื้นที่เพื่อเข้าร่วมโครงการ และในการนัดหมายตรวจสอบข้อมูลควรเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่มีความพร้อม และเจ้าหน้าที่ควรตรงต่อเวลา เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ต้องทำงานในพื้นที่ของตนเอง เวลาส่วนใหญ่อยู่ในสวนหรือไร่ ทำให้เวลาสำคัญต่อการทำงาน เจ้าหน้าที่ควรให้ความสำคัญกับการนัดหมาย

3. ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในเรื่อง มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการจัดส่งโครงการให้กับกรมส่งเสริมการเกษตร ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ควรทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กับเกษตรกรในการจัดส่งโครงการให้กับกรมส่งเสริมการเกษตร โดยการถือนำส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรด้วยตนเองอย่างรวดเร็วและทันตามกำหนดเวลา เพื่อให้กรมส่งเสริมการเกษตรสามารถอนุมัติโครงการได้ทันกับฤดูกาลและความต้องการของเกษตรกรและชุมชน

4. ด้านโอกาสในการให้บริการอย่างต่อเนื่อง ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในเรื่อง มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องในการดำเนินงานโครงการ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมอบหมายให้

เจ้าหน้าที่หรือจัดเจ้าหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องในการดำเนินงานโครงการให้กับประชาชนในชุมชนอย่างทั่วถึง และเมื่อเกิดปัญหาหรือมีข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการดำเนินงานเจ้าหน้าที่ควรให้ความสำคัญและแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องดังกล่าวอย่างเร่งด่วน

5. ด้านและการให้บริการอย่างก้าวหน้า ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในเรื่อง เจ้าหน้าที่ที่มีการติดตามการดำเนินงานโครงการอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ควรให้ความสำคัญกับการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เพื่อเยี่ยมเยียนเกษตรกรในชุมชน ตลอดจนแนะนำให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการและชุมชน

### **ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป**

1. ควรมีการศึกษากการแก้ไขปัญหาความพึงพอใจของเกษตรกรต่อโครงการแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง จังหวัดราชบุรีในการให้บริการอย่างสมอบาค ด้านการให้บริการที่ตรงเวลา ด้านการให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง และด้านการให้บริการอย่างก้าวหน้า

2. ควรทำการศึกษาวิจัยติดตามผลการดำเนินงานโครงการแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้ง จังหวัดราชบุรี เพื่อทราบปัญหาเชิงลึก และการบริหารจัดการของชุมชน โดยอาจมีการประเมินโครงการย่อยของแต่ละชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องให้ตรงกับความต้องการของเกษตรกรต่อไป

3. ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพในเชิงลึกของโครงการแผนพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามความต้องการของชุมชนเพื่อบรรเทาภัยแล้งในพื้นที่ที่มีโครงการลักษณะเดียวกัน โดยการจัดเวทีวิเคราะห์ หรือ Focus group เพื่อระดมความคิดเห็นต่อการดำเนินงานโครงการ ผลสำเร็จของโครงการ เป็นต้น

## เอกสารอ้างอิง

- ณัฐจิรา สมทิพย์. (2548). เจตคติ ความคาดหวัง ความพึงพอใจ และความรู้ความเข้าใจสิทธิประโยชน์ของผู้รับบริการในโครงการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โรงพยาบาลชุมชนโซน 4 จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร :สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. (2554). การสำรวจความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อโครงการให้ ความช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ตำบลผาเลือด องค์การบริหารส่วนตำบลผาเลือด อำเภอท่าปลา จังหวัดอุดรดิตถ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์. (2556). วิธีและเทคนิคในการวิจัยทางรัฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม.
- อเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อดุลพัฒน์กิจ. (2548). จิตวิทยาบริการ. กรุงเทพมหานคร : เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- อิทธิณ เต็มแต้ม. (2550). ความพึงพอใจของเกษตรกรในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในเขตอำเภอ